საქართველოს თავისუფლებისა-მოყვარეთა ცენტრალური ბიუროს

№ 239 პარასკევი, 24 მაისი 1918 წ. № 239

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სახალხო საქმე

მთავარი კომიტეტის ორგანო

გაზეთის ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 50 კაპ., უკანასკნელზე—30 კაპ., ყველასის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი ეტიტი ტფილისის ფონ—1 მ., უკან—50 კ. ფასი ხუთდღიანი განცხადებისა ნომაზეა დამოკიდებული: 15×2 ღირს 10 მაპ., 20×2 ღირს 15 მაპ., 8 საათის შემდეგ სამეცნიერო განცხადება მიიღება სტამბა „სახალხო საქმეში“ (კ. ოდევრიანელიანცის „ხელოვნებაში“) ბარათნის ქუჩა, სახლი № 14 და ყველა ორი მანეთიან მეტი.

ყველა განცხადება ყველასის გარეშე, მიიღება მხოლოდ რედაქციაში.

ხელის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო საქმის“ რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე ექვსი-ნახევრის გარდა, ღილის 9 საათიდან 3-მდე. ხელმოწერილი წერილები არ დაბეჭდება, დაუბეჭდავი მეორე წერილები და ავტორებისადმი დაბეჭილ ხელ არ ინახება: ინახება ავტორის ფიცი მხოლოდ ერთი წერილისა და მოთხრობისა.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სახალხოს ქ., სარაჯიშვილის ს. № 8.

ავტორ-მფლობელი: Редакторъ „Сакдаго Сакме“, поч. адр. 190.

ფასი ტფილისში და პროვინციაში 40 კაპ. რა. ბზის სალაზარეს. 50 კაპ.

ტელეფონი 12—29

ბაზეთი „სახალხო საქმე“ ღირს:

ერთის თვის 8 მანეთი. ნომერი ღირს პროვინციასა და ტფილისში 40 კ., რკ. გზის სადგურებზე 50 კ.

ხელისმოწერა გაზეთზე მიიღება რედაქციაში ღილის 9 საათიდან 3 საათამდე, ფოსტით ახე: ტფილისი, ფოსტის უთი 190, „სახალხო საქმის“ რედაქციის.

21 მაისს ქ. თელავში ძმამე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

დიმიტრი (ტიტიკო) ზაქარიას ძე საყვარელიძე

რასაც ღრმა მწუხარებით ეუწყებიან მეფლელ მარიამი, შვილები: ზაქარია, დარია, იოანე, სოფიო, ეკატერინე, არჩილი და მიხეილი, რძლები: მარიამ, ნინო და მარიამ საყვარელიძეები, სიძეები: ვლადიმერ ანანიაური, ალექსანდრე ჩხეიძეები და ალექსიერ ლაშხარია.

დაკრძალვა ქ. თელავში, პარასკევს, 24 მაისს.

ლარსა გიორგის ასული წერილისა „ეუწყეს ნათესავსა“ და ნაცნობთ, რომ 12 ამ მეგობარი მაისს (ძველი სტილით) დანიშნული ღლის წერილ და პანაშვიდი მისი დაუფიქსარი და საყვარელი მეფლელის

ივლიანე ზაალის ძის ფერეთლის

ს. ოპაზაში წმინდა გიორგის ეკლესიაში. 484

კვირას 26 მაისს, ტფილისის კომიტეტი ჰმართავს ამს.

ვასტანგ პოტეტიოვილის

ლექციას შემდეგ თემაზე:

„ამერ-კავკასია თუ საქართველო“

ლექციის შემდეგ კამათი.

ლექცია გაიმართება პარტიული ალეთის დარბაზში.

შესასვლელი ფასი ერთი მანეთი. დასაწყისი სღ. 7 საათზე.

კვირას, 26 მაისს (ახალი დროით) ღილის 11 საათზე ქართულ ალეთის საზოგადოებრივ შენობაში დანიშნულია

საზოგადო დამფუძნებელი კრება

ტფილისის ქართველ ვაჭართა და მრეწველთა კავშირისა

განსახილველი საკითხები:

1. მოხსენება საორგანიზაციო კომიტეტის მოქმედების შესახებ.
2. ხარჯთა აღრიცხვა კავშირის 1918 წლისა.
3. ამორჩევა საბჭოს წევრებისა და მათ კანდიდატებისა.
4. ამორჩევა გამგეობის წევრებისა.
5. ამორჩევა სარევიზიო კომისიის წევრების და მათ კანდიდატებისა.

საორგანიზაციო კომიტეტი სხვა-და-სხვა ადგილის ყველა წევრებს უთხოვდ დაესწრონ ამ კრებას, რადგან როგორც პოლიტიკური ისე საზოგადოებრივი მდგომარეობა ჩვენი ქვეყანისა მოითხოვს ვაჭარ-მრეწველთა შეკავშირებას და მათ საზოგადო საარბილეზე გამოცდას.

519 **საორგანიზაციო კომისია.**

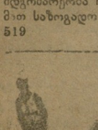

დიდი ცირკი ძმ. ეფიმოვებისა

ბიზანიის პრ., ბაზრის ახლოს, სადგურ. ახლოს ზაგეთ. „ალიტალური ხალხური შენობა, ტ.ლ.ფ. 18—92.

ღლეს, 24 მაისს და ხვალ 25 ს გაიმართება

დიდი ფარფოდგენები

ყველა საუკეთესო ჩსახობის მონაწილეობით. ღლეს პირველად „ინპონური პირამიდა“ და სხვ. მონაწილეობენ ბრინ ხისაკი, ბოდილ ბონ ბონ, ვინჩენკო, კლერმონტი და სხვები.

ანონსი: ამ ღლეებში გაიმართება ვამოსათხოვარი ბენეფიციი 3. ელიზაროვისა.

დასაწყისი საღამოს 8 ნახ. ს., დასასრული 11 ს. 528

ტფილისის ქალაქის გამგეობისაგან

თანახმად საბჭოს მიერ დამტკიცებულ საკალენდარო ადგილებთა შესახებ საქმეთა გადასახადისა და დარჩენილი ვალისა ცხადდება:

1) სახლის პატრონებმა, რომელთა სახლი დაფასებულია არა ნაკლებ 10 ათასი მანეთისა, და სავაჭრო-სამრეწველო დაწესებულებათა პატრონებმა უნდა შეიტანონ ქალაქის კასაში ყველა გადასახადი და მათზე დარჩენილი ვალი („ნეფლიმეა“) ერთი კვირის განმავლობაში ღლიდან ამ საკალენდარო ადგილების გამოქვეყნებისა. ეს ვადა 17 მაისს უკვე გავიდა და ამ ეკანდელ ვადაგენთ სიტს იმ პირებისა, რომელთაც გადასახადი არ შემოუტანიათ, პასუხის გებაში მისაცემად.

2) ყველა ის, ვისაც გადასახადი და ვალი („ნეფლიმეა“) აქვს შემოსატანი, ვალდებულია ყველაფერი ეს და ავრეთვე 1918 წლის პირველი ნახევრის გადასახადი, 27 მაისამდე შემოიტანოს. ვინც ამ დადგენილებას დაარღვევს, პასუხისგებაში იქნება მიცემული მე-21 მუხლის ძალით.

1918 წლის 22 მაისი. 1158

ფიგნეზის გამოქვეყნებულ ქართველთა ამხანაგობისაგან

ამხანაგობის წევრთ, ვისაც ერთ პაიზე მეტი აქვს, ზედმეტი პაიები შეუძლიანთ წარმოადგინონ მდგომარე წლის პირველ ივნისის შემდეგ და მიიღონ ხელი 50 მ. და ზედმეტი 250 მ. ხოლო თითო პაიის პატრონებმა თავთავიანთი პაიები უნდა წარმოადგინონ და მიიღებენ ძველი პაიების მაგიერათ ახლებს 300 მ. ღირებულს. პაიები უნდა წარმოადგინონ თვით პატრონებმა ანუ გარეშე პირებმა ხოლო შესაფერი შემოწმებული წერილების წარმოდგენა. გარდაცვლილი პატრონების შემკვიდრეებმა უნდა წარმოადგინონ შესაფერი მოწმობა ნემკვიდრეობისა. ზედმეტ პაიების გაცვლისა დანიშნული იქნება ვალებისაგან და ადმინისტრაციისაგან განთავისუფლებულ ამხანაგობის საზოგადო კრება.

მისამართი: ტფილისის სამეურნეო ბანკი (სასახლის ქუჩა), ბ. სოფრომ ტარეულიშვილს

236 ადმინისტრაციის თავმჯდომარე **ალ. ჯაბადარი.**

ღუღილი. 24 მაისი 1918 წ.

გერმანეთის განუხსნელი საბაბი.

როგორც მეთხუელებმა იციან, გერმანიამ ამერ-კავკასიის დამოუკიდებლობის აღიარების ერთ-ერთ ალუცელელ პირობად ი�en რუსეთის თავგრობის დასტური. ჩვენ ვიცით, რომ რუსეთის ეხლანდელმა თავგრობამ—სახალხო კომისართა საბჭომ, ამერკავკასიის დამოუკიდებლობა არ იცნო. გერმანიამ თავისთვის დაიტოვა როლი შუამავლისა ამერკავკასიასა და რუსეთს შორის. ჩვენ ჯერ არ ვიცით, როგორის ესმის გერმანიის თავისი როლი, სამუშამავლო რუსეთსა და ამერკავკასიას შორის რა უნდა იყოს. აღვილად შესაძლებელია გერმანიის მიზანი იყოს ლიკვიდაციის რუსეთ, რასაც მან ამერკავკასიის დამოუკიდებლობა იცნოს. შესაძლებელია გერმანიას ამერკავკასია არ მიიჩნია ისეთის ერთეულად, რომელსაც დღეგრძელობა უწერია როგორც სახელმწიფოს, ამერკავკასიის დამოუკიდებლობის ცნობა ერთგვარ ვალდებულებას ადებს გერმანიას—დაცვას ამერკავკასიის სახელმწიფოებრივობის მთლიანობისას.

ამისთანა ვალდებულების მიღება გერმანიას შესაძლებელი სწორედ იმიტომ არ უნდა, რომ მოკავშირეთა ჰყავს ოსმალეთი, რომელსაც თავისი იმპერიალისტური მიზნები აქვს. ეხლა უკვე აღარავისთვის საიდუმლოებას არ შეადგენს, რომ ოსმალეთი ბრესტის ხელშეკრულობით ფარულობით არა ქმაყოფილდება და ფაქტიურად იქერს ამერკავკასიას—ყოველ შემთხვევაში იგი იქერს ამერკავკასიის ლიმანსაღლეთ ნაწილს, უფალოდ ტფილისს და სტარატეგიის თვალსაზრისით ამით სწყვეტილ საქართველოს ბეღლა. ოსმალეთი ამერკავკასიის ერპერობ.

მაგრამ მაშინ, როდესაც ჰაღეს ოსმალეთის მიერ დაპყრობა ამერკავკასიისა, მისი მოკავშირე იქნები ამერკავკასიის, რუსეთის თავგრობის აღიარებამდე, რუსეთის განუყოფელ ნაწილად სთვლის.

დიპლომატიური ნაბიჯი გერმანიისა და სამხედრო მოქმედება ოსმალეთისა, როგორც უკვე ადგილნშნეთ გუშინდელს ჩვენს მეთოფეში, პოლიტიკურ ამოცანად უნდა ჩაითვალოს, რომლის ახსნაც ეფლეთ ან ბათომის კონფერენციისაგან, ან იმ მახლობელი ამბებისაგან, რომლებიც ხელ მოკლე ხანში ჩვენში დატრიალდება.

თუ ამერკავკასიის გერმანია დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ არა სცნობს, მაშინ არც მას და არც მის მოკავშირეს უფლება არა აქვთ, თანახმად ბრესტის ხელშეკრულობისა, ამერკავკასია დაიპყრონ. და თუ ოსმალეთი მიუხედავად ამისა, მაინც იპყრობს ამერკავკასიას, სრნს ბრესტის ხელშეკრულობა არც მარცხა და მაინც იმდენად სავალდებულო ყოფილა ოსმალეთისთვისა და გერმანიისთვის. მაშინ რა მოსაზრებით უწევ ანგარიშს გერმანია სწორედ ბრესტის ხელშეკრულობას?

ასეთი კითხვები შეიძლება დაისვას, მაგრამ პასუხს ამ კითხვებზე კი ჩვენ ვერსადა ვპოულობთ. ჩვენ იძულებულნი ვხდებით მხოლოდ ფაქტები ალვნიშნოთ: ფაქტი ამერკავკასიის დამოუკიდებლობის არ აღიარებისა გერმანიის მიერ და ფაქტი იმავე ამერკავკასიის დაპყრობისა ოსმალეთის მიერ.

დიპლომატიური და სამხედრო მოქმედება ერთმანეთს არ უდგება და სწორედ ეს გვაფიქრებინებს, რომ ამერკავკასიის ბედი ჯერ კიდევ გადაწყვეტილი არ არის არა ჩვენთვის,—ვინაიდან ჩვენ აღარავინ არაფერსა გეკითხავს,—არამედ იმ დიდი სახელმწიფოებისთვის, რომელნიც დაინტერესებულნი არიან ამ ეროვკავკასიით. ჩვენი ქვეყანა ალბულელად დაინტერესებულ სახელმწიფოთა ქიშპობის ობიექტად გადაიქცევა. ვერც რუსეთი, ვერც ოსმალეთი, ვერც ინგლისი და გერმანია ისე ადვილად ერთმანეთს ვერ დაუთმობენ ამერკავკასიას და იქნება სწორედ ამითაც ეწვა ბოსნეს ერთის მხრით დიპლომატიური სიდინჯე გერმანიისა და მეორეს მხრით ნერვიული საომენერო მოქმედება ოსმალეთისა, რომელსაც ამერკავკასია/ თავისთვის უფრო უპრიორად მიაჩნია.

იარალი, იარალი!

სხვა გზა არ დაგვრჩენია, სხვა ყოველივე საშუალება მოგვისპეს—მხოლოდ ერთი რამ შეგვიძლია: იარაღი ავიღოთ ხელში და დავიცვათ ჩვენი თავისუფლება უკანასკნელის სულის ამოხდომამდე.

არასოდეს ყოფილა ჩვენს გულში რაიმე წყალი სხვისი ღირსების შელახვისა, სხვისი დაპყრობისა, სხვასთან ბრძოლისა, ყველასათვის მშვიდობა და ძმობა. მიგვქონდა. ამ წმინდა განზრახვით მივეფინთ ოსმალეთთან დაგვიგეწყეთ მთელი ის სიწყრე და ოტტანელი ბაგეტა, რომელიც საუკუნეთა განმავლობაში მოუყენებია მას ჩვენი ქვეყნისათვის და გულწრფელად ვცდილობდით მორიგებას, გულითადს კაეშირს და კეთილმეზობლურ ურთიერთობის დამყარებას.

მაგრამ ოსმალოს ბატონები ვერაგულად შეხვდნენ ჩვენს ადამიანურს მისწრაფებას. დაგვმცირეს. დაგვცინეს, გაგვთელეს. მოვიგონეთ საუკეთესო ნაწილი ბათომის მხარე და განწირულებამ მივიღეთ ბრესტ ლიტოვსკის ხელშეკრულება. ეს არ იყმარა გალანძღებულმა მოძალადემ—ახალციხის და ახალქალაქის მაზრები მოგვთხოვა გვიდა რამდენიმე ღღე და ისეე ეცოტავა. თუმცა დროებითი ზავი და საბილოო ზავისთვის მოლაპარაკებაა გამართული, მაგრამ ოსმალეთმა ფრაზად დაარღვია პირობა, განაახლა შემოტეტვა და მოისწრაფვის ჩვენი დედაქალაქისაკენ, რომ პირდაპირ გულში ჩაგვასოს მახვილი და ერთიანად მოგვისპოს საშუალება მოქმედებისა, თავის ყურმოჭრილ მონად გაგვხადოს, ჩვენი სამშობლო, რომელის თავისუფლებას ესოდენი გმირი შეეწირა, თავის საფაშოდ, თავის პოოვინციად გადაქცეოს.

აი ასეთი ჯალდი ბვდა ჩვენს დათმობას, მშვიდობიანობის წყაროვალ!

ეხლა რაღა ვქნათ? უნდა მივმართოთ სხვა საფსარს. ხელში ავიღოთ იარაღი და ვიბრძოლოთ თავგანწირულად, სანამ სული შეგვეშვეს, სანამ ბოლო ფეთქეს ჩვენს სხეულში, ანა ერთხელ გამოეჭრენიათ ჩვენს წინაპრებს ვმირობა და არარეფულებრივი სიმხნეე ამნაირ ფაქტიდელის ეკას, გამოეჭრინოთ მცირედოდენი ჩვენც—ერის ღირეულებელმა შვილებმა და ვაკეთებულ მკერდით შეგხვდეთ მტრის ძალმომრეობას.

ღეე, ეგიგონ მტრებმა, რომ არ ჩამკვდარა ქართველ ხალხში სული ბრძოლისა თავისუფლებისათვის, რომ ჩვენ ხმალი კიდევ ჩვეთს ხელ ამოვიცეფთ ნიბის გაჯანაგოს, გაათხროს ჩვენი კულტურა და კერა, ჩვენი ეროვნული პიროვნება.

იარაღი, იარაღი და ღრმა რწმენა იმისა, რომ ჩვენი თავგანწირულობა უნაყოფოდ არ ჩაივლის და ადრე თუ გვიან ჩვენს ეკამეზე ამობრწყინეფდა საქართველოს თავისუფლების ხმა!..

ქართული პრესა

საზავო მოლაპარაკება სწარმოებს და ამავე დროს ოსმალოს ჯარი განაგრძობს შეტევებს და ტფილისსაც ემეტვრება. მდგომარეობა მეტად ძნელია. ასეთ დროს განსაკუთრებით საჭიროა რომ ხალხი არ აირიოდეს და ძალიერ წინდახედულად მოიქცეს გაზეთი „ერთობა“ სწერს:

როგორი უნდა იყოს ჩვენი მოქმედება, თუ ვინაცოცხალ, ზეტი ბაროლა მოინდომებს ჩვენს ქვეყანაში შემოსვლას? არ უნდა დავივიწყოთ, რომ საერთაშორისო უფლებით და ჩვეულებით ბრძოლას აწარმოებენ ჯარები და არა მეცხოვრებლები. ეს ანბანური ეეშმარიტებაა, მაგრამ პრაქტიკულად ის ბერის არ ეესნის. ამიტომ როცა დამპყრობი მოდის, მშვიდობიანი მეცხოვრებნი სახლ-კარს სტოვებენ და სხვაგან გარბიან. ასეთი საქციელი გონიერ საქციელად არ ჩაითვლება. მართალია, როცა დამპყრობი შემოდის, შეეძლებელია მშვიდობიანობაზე ლაპარაკი, მაგრამ ჩვენ ორს ბორიტებში ყოველთვის ნაკლები ბოროტება უნდა ავირჩიოთ და ადგილზე დარჩენა უფრო ნაკლები ბოროტებაა, ვინემ სახლ-კარის მიტოვება და სხვაგან გაქცევა. ასეთ დროს გაქცევას თან სდევს ათასგვარი შეეიფროვება, ქონების დაკარგვა, ავადმყოფობა და სხ. და ეს იმ დროს, როცა ლტოვლილის სიცოცხლე სულ ერთია უზრუნველყოფილი არ არის.

დღეგანაღელ პირობებში კი სახლ კარის მიტოვება კიდევ მეტს ეშეფდურებას გამოიეწვევს, ვინემ სხვა ღროს. ჩვენ გასაქცევი ადგილი არ გვაქვს, რადგან ყოველ მხრიდან მტრებით ვართ გარშემორტყმული. ამიტომ აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს მეტი სიფიქრე და წინდახედულება გამოიჩინონ მეცხოვრებმა და ოჯახური ცხოვრება არ აიეფეწონ. ვიმეორებთ იმრიგინან ჯარები და არა ხალხები. ჩვენი ჯარიც თავის მოვალეობას შეასრულებს და ეცდება მტერი ჩვენს ქვეყანაში არ შემოეშვას, მაგრამ მეცხოვრებლების ვალი წესიერება დაიცონ და რამდენადაც შესაძლებელია ჩვეულებრივი ცხოვრება განაგრძონ. ექვი არ არის, გარეშე მტრის მოსვლის მოლოდინში, თავს წამოყოფენ ხალხის მტრები, სხვა და სხვა ჯურის ნაძირალები. ესენი არა ნაკლებ საშიშნი არიან მშვიდობიან მეცხოვრებთათვის, ვინემ გარეშე მტერი. საკვირაო, მეცხოვრებლებმა ამ თავიდანვე ეშიფქვინონ ყურადღება ასეთ ნაძირალების ალაგმვის. ამისთვის მეტიდროდ უნდა დაეკვალიერდეთ არსებულ რეგიონალიონერს და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს, კომიტეტებს, ქალაქის და სოფლის თვითმართველობებს და ეროვანებაციათ ანაგვინ არ უნდა გადადგას რაიმე ნაბიჯი. სადაც ორგანიზაციები დაწესდნა, იქ ახალი უნდა შეეექმნათ.

სრულიად სამართლიანია გაზეთის მოწოდება. ასე არაფერი დაგვიხიანებს, როგორც საკუთარი ორეეგრადოეა და შინაური უწესობა. მტრის შემოსეეა უბედურებაა, მაგრამ უდიდესი უბედურება ის იქნება, თუ ჩვენმა ხალხმა თავისი სახლ-კარი დასტოვა და უპატრონოდ დაიაგდო, არა და არა, ყველი თავის სახლში და ადგილზე უნდა დარჩეს და შეერთებულის ძალით შეეცადნენ წესიერების დაცვას.

ზავის გარშემო (მთავარობის ცნობა)

ბათომიდან ალ. ჩხენკელი იტყობინება ოსმალოებმა მოთხოვნილება წარმოადგინეს ამერკავკასიის რკინის გზით საზგებლობის უფლება მოგვეცით ზავის შეკვრამდისო.

19 მაისს გერმანიის ელჩეა-

ციის თავმჯდომარემ ფონ-ლოსოვმა წერილით მიმართა ჩენი დელეგაციის თავმჯდომარეს აკ. ჩხენკელს, რომელშიაც ის აღნიშნავდა, საზავო მოლაპარაკება ამიერკავკასიისა და ოტომანის წარმომადგენლებს შორის წინ არ მიდის და აქამდის არავითარი ნაყოფი არ გამოუღიაო. გუმბინის წარმომადგენელი წინადადებას აძლევდა ჩვენს დელეგაციის შუამდგომლად ვიქნები თქვენსა და ოსმალოებს შორისო. ამიერკავკასიის დელეგაციამ ფონ-ლოსოვის წინადადება მიიღო.

ოსმალოები ტფილისისაკენ

ტფილისი, 23 მაისი. „ანდონსანი". ტფილისის ქალაქის საბჭოს საგანგებო სხდომაზე, რომელიც ოსმალოების მოახლოებების გამო გაიმართა, ხუთი საათის განმავლობაში ბეჭიდნენ ტფილისის დაცვაზე. სხდომაზე შემდეგი რეზოლიუცია გამოიტანეს:

„საბჭო მიესალმება ცენტრალური ორგანოს შექმნას, რომელიც თავის თავზე დებულობს ქალაქის დაცვას, როგორც შესაძლებელ ანარქიისაგან შიგნით, ისე მოზღვავებულ მტრისაგან".

ცენტრალური ორგანო შესდგა მთავრობის, წითელი რაზმის, მუშათა და ჯარის-კაცთა დეპუტატების დამცველი შტაბის და ქალაქის თვითმართველობის წარმომადგენლებისაგან. ამის გარდა საბჭომ მიანდო გამგეობას მოწოდებით მიმართოს მცხოვრებლებს ქალაქის თვითმართველობის სახელით და დაადგინა, რომ საბჭოს ხელისუფლებ დარჩნენ ქალაქში რაც არ უნდა მოხდეს.

ტფილისი, 23 მაისი. ქალაქის გამგეობის და ქალაქის თვითმართველობის ყველა განყოფილებისა და დაწესებულების პასუხისმგებელ თანამშრომელთა კრებამ განხილა ოსმალთა შეესაძლებელი წამოსვლა ტფილისზე და დადგინა: ყველა დარჩეს ქალაქში, რაც არ უნდა მოხდეს, რადგან ამის ეროვნებითაც ინტერესები მოითხოვს.

ტფილისი, 23 მაისი. წითელი რაზმის მრავალრიცხოვანმა კრებამ განიხილა ოსმალოების მოძრაობა ტფილისისაკენ და ერთხმად დაადგინა: დიაცვან მთელი ძალა და ტაფილისი, და სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე ებრძოლონ მტერს. კრებამ მთელი რიგი პრაქტიკული ზომებისა დასახა, როგორც ხალისა და ტფილისის დაცვისათვის, ისე ქალაქში ფესვიერების შენარჩუნებისათვის, თუ ხანძრალები თავიანთ დაიწყებენ.

ტფილისი, 22 მაისი. რადგან ყარაიაზის ადგილობრივი მცხოვრებლები რუს გადმოსახლებულთა ყანებს ეწყვრებიან, ამიერკავკასიის ოფლთა ეროვნული საბჭო შუამდგომლობს ამიერკავკასიის თავრობის წინაშე, რომ ხახ ზომები მიიღოს ყარიაიაზის დათესილ ადგილების და აგრეთვე რუს გამოსახლებულთა სიცოცხლის დასაცავად, რათა იყოს იმის იმედი, რომ დათესილი პური ბომკას შესძლებენ,

ოფიციალური დეპეშები

ხალბერაციო ცნობა, 23 მაისის, 12 საათი. ბუქარის ხანის ოსმალოების მოქმედების შესახებ საბჭდერო პირები იუწყებიან; 20 მაისს ყარალაგეზის ქედზე ოსმალოების რეგულიარულმა ცხენოსანმა რაზმმა რომლებმაც ვორონცო

ამერკავკასიის ბანკის განყოფილება. ამერკავკასიის ბანკის წარმომადგენლებს მეშველიშვილს ძ სხეფის მთავრობამ ბათომში წასვლის ნება დართო ან ეს ხელნაწერ ბანკის განყოფილების გასახსნელად. როგორც გადმოგვცემენ ბათომში ოსმალეთის ადმინისტრაციასაც ნება დაერთოს ბანკის განყოფილების გახსნაზ.

მიდლიციის უფროსობა შეიპარა ე. უნანოვი უბეშელო ხორცის გაყიდვისათვის; ბ. ჯაგლოფი ნავთის ნიხრის დარღვევისათვის; ილ. სეკერიცა და ევდოკია ხუროა, როგორც საზოგადო წესიერებისათვის მავნე პირნი.

ტფილისში დიდი პანიკაა. ქალქში თითსეკვნი ერთი მეორის საწინააღმდეგო ხმები დადის. უკანასკნელ დღეებში იყარებული ავტომობილი, ფურგანი და ეტლი მიდის ლტოლვილებითა და ბარგით დატვირთული.

საკ. სოც.-ფედ. სარევ. პარტიაში

პარასკევს 24 მაისს, ნიძალდეგში გაიმართება მორიგი კრება ჩვენი პარტიული ამხანაგებისა. მოხსენებას წაიკითხავს ამხ. ვახტანგ კოტეტიშვილი შემდეგ თემაზე: „საქართველოს აწმყო და მომავალი". შემდეგ კამათი. დასაწყისი საღ. 7 საათზე. ბინა სკოლის ენოობაში ეკლესიის ეზო.

—

კუკიის საფუნო კომიტეტი აცხადებს კუკიაში მცხოვრებ ამხანაგების საყურადღებოდ: პარასკევს 24 მაისს საღამოს 6 საათზედ ფილანთროპიის საფუნო კრება სასულიერო სასწავლებლის შენობაში ჩეოქეზიშვილის კ. № 22. განსახილველია ფრიად მნიშვნელოვანი საორგანიზაციო საკითხები და იქნება წაკითხული მოხსენება ოისთვისაც ყველა წევრი ვალდებულია დაესწროს კრებას.

—

ოთხშაბათს 22 მაისს, შესდგა ტფილისის პარტიულ წევრთა კრება, ოთხდა ტფილისის კომიტეტის წევრთა დამატებითი არჩევნები. „რეჩულ იქნეს: ვახო დუშაშვილი, სოსო ყიფიანელაშვილი, თომა ხასიმე ილ. კეტრანინე, მაო დვალი; კანდიდატებად—ვასო პაატაშვილი და ილარიონ ჯოიკაშვილი.

—

ორშაბათს 27 მაისს დანიშნულია ტფ. კომიტეტის კრება, დღგილი—პარტიული კლუბი. დრო—6 საათზე.

ავტონომია და ფედერაცია

(დასასრული *)

რა სფეროებიც აო უნდა გადავეტანოთ სახელმწიფოებრივ სამართლის საკითხები მისი მიზანი უეჭველად წინიდა პრაქტიკული ხასიათისაა. მე-

*) იხ. „სახალხო საქ." № 238.

მწარე გაკვეთილები

(დასასრული*).

ჩვენსა მთავრობას რომ მრავალგზის ულილაკობა, ოყეცვა და აბნეულობა გამოიჩინა—ეს აბაკარა. ერთის ახლით ეს მერყეობა იმითაც აიხსნება, რომ ჩვენი ხელმძღვანელი პარტია ბუდნივ ბრძოდ მისდევდა ცხოვრებას. ჯორ. ეგ ძალიან რუსეთის ფეოდალის თვალსაზრისით ფიდერალიზმ, მიუხედავად იმისა, რომ ხალხეული ფეოდალი ბნის გაბმარეული იყო. ილიუზიის მიტოვება და სინამდვილის ადიარება დოგმის უარყოფას ოოთხოვს, ხოლო რა ძნელი საქმეა სოციალ-დემოკრატიისათვის საყვარელი ამბოვნის და ფეოდალების უარყოფა—ყველამ ვიცით. ბერე ამიერკავკასიის ხალხებობის ჩაენდოდენენ და ამითაც დიდხანს ერთობოდნენ. თავიდანვე გამოაცხადა და, რომ სეიმი და ბოლოდ ამიერკავკასიის მთავრობა ფაქტურად ცხოლად საქართველოს თავადობა იყო. მის ბრძანებებს და დეკანოზებს თუ რიგიდე გაფლენა გასაფლი ჰქონდა—ისეკ და ისეკ საქართველოს ფეოდალიზიაზე. ეხლა ეს ულანსაცვლელ ილიუზიაც დაიშალა და ადეოჩნდა, რომ ფედერალი ნაწილი ამიერკავკასიის სახელმწიფოისა—გარეგან იყურება. ადეოგბეჯანი ოსმალეთს თუ ეხლა ეოა, ცოტა ხანში მაინც შეეერთდება. ცენტრალისტური რუსპუბლიკა რუსეთისა, მერე ფედერატიული, ეემეიდ ამიერკავკასიის ვითომდა დამოუკიდებლობა, ხოლო სულ ახლა ჩვენი ფედერატიული რესპუბლიკა—ინ გზა, სულ მოკლე ხანში რომ გავიარეთ. და უტდურება ისაა, რომ ერთი ეს გზა რუმოეგა, არც ერთი ეტაპი ჩვენს ხელ მძღვანელს პარტიის დროზე არ გაუ-

*) იხ. „ახალ. ეოო საქ." № 238

ცნიერების მიზანია გამონახვა საუკეთესო სახელმწიფოებრივ ფორმისა. ეთიმოლოგია, მეთოდიკა, ეთნოლოგია, სტატისტიკა, საერთოდ მთელი დოგმატიკა ბუმბლიკისტურ მეცნიერებას ეწისხურება უმჯობესს მდგომარეობის მისაღწევად.

ეს მიზნი თითქოს შესისხლხორცებული აქვს ნ. ჯორჯიკიას, მაგრამ არსებითად და არც ფორმალურად მისი თხზულება ამ მიზნს ვერ აღწევს. ჯორ.ჯიკიას „სახელმწიფოებრივ დეცენტრალიზაციას" არც რუსეთის და არც საქართველოს სინამდვილესთან არაფითარი კავშირი არ გაუბამს და ისიც უკვირს თუ როგორ მოხდა, რომ ჩვენ გავაფართო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აღძრული, ახალი არ არის, პირიქით ყველგან და ყოველ ფრაქციისგან იყო მრავალრიგ განხეთქილეთ, და ითხოვს, რომ ეროვნ. შეიშუყვეტოთ გაგრძელდეს (ტაში).

6. არსენიძე. (ს. დ.) ჩვენ არ გვინდა ვისმეს პირში ბერთი ჩავჩაროთ და თავის აზრი არ ვთქვეგინოთ შეეშნილ მდგომარეობის შესახებ. ამ მხრივ კადეტების შუამდგომლობს ჩვენ ან შეგვიძლიან მხარი არ მივსცეთო, მაგრამ მეორეს მხრივ ტაბინკურად ძალიან ცნელი იქნება კრების შეშყვეტა.

კადეტები შემდეგ ამისა თანხმობას აცხადებენ კრება არ შეშყვეტა.

ხუდადოვი. (ს.-რ.) ამბობს ვრცელ სიტყვას აღძრულ მდგომარეობის თაობაზე, ღონეშნავს, ეხლანდელ მთავრობის კურსის სიყალბეს, სასტიკად მსჯელობს ჩხენკელზე, რომელიც ვეპიმფეშის და მისთა ნეგის ლაშაზ ქათინაურისა და ტკბილი სიტყვით სტყუვდება, იხსენიებს ამასაც, რომ საქართველო სწორ ნიადაგზე დაისვა საკითხი თავდაცვისა. თავდაცვა ტფილისისა კი არა, მთელი ამიერკავკასიისაო. გარდა ამისა არე ეკ!ატერინენტები უნდა სწორმოებდეს ჩვენზეო, თუ ბავი ბავი იყოს, თუ კოგერიენთი მტერს, მოვიდეთ რიოთ და გვასდეეენთ იგი ბოლოშდე და არა პატარა შეტევის შემდეგ კვლავ დროებით ბავს ჩამოადგებს ჩხენკელი, ვეპიმფაშა რომ კვლავ მოწყალედ გაუღიმებსო. ორატორი მოითხოვს თავდაცვის საკითხი დაისვას სრულიად რუსეთის მასშტაბით.

მისი სიტყვა ოუდატორიაში, სჩანს, დიდ თანაგრძნობას პოულობს, რადგან მას ხშირი და ძლიერი ტაშით აწყვეტინებდენ.

ასეთივე სიამოვნებით მოისმინა კონსერვატორულად განწყობილმა ოუდატორიამ კადეტის—ხემიოონოვის სიტყვა.

ის საზოგადოებას და საბჭოს მოაწოდებდა თავის ვრცელ სიტყვაში ხელი აღელო დღე-მოკლე დამოუკიდებლობაზე, რომელიც თვით ოსმალეთმა გამამსხვავოო და კვლავ შეეროთმოდა რუსეთს.

გეშტეინი (ს. დ.) უპასუხებს განსაკუთრებით ხუდადოვს, იგინონებს, თუ რა პირობებში გამოცესდდა ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობა, რომლის წინააღმდეგ ასე დაუნდობლად ამხეცრდა იგი, იხსენიებს ამასაც, რომ თავდაცვის საკითხი პირველად რუსეთმა გამამსხვავა და მან პირველმა მიანება ფრონტს თავი და დღეს რომელმა რუსეთმა უნდა დაიცვას თავიო?

ასეთივე მკაცრ და ძლიერ სიტყვებით გამოეხმაურნენ ხუდადოვის სიტყვას **ნ. არსენიძე, აუშტროვი** ჩვენი ამხ. **ი. ბარათაშვი** (ამის სიტყვას ცალკე მივიყვანთ), **გრუზენბერგი** და სხ.

საბჭოს სხდომა დასრულდა გთენენგის 4 საათზე.

ყარაიაზის ველი

გაბაფუნელი. მისი მდგომარეობა და ნაყოფიერება. საცდელი მინდორი და ბოტანიკური ბაღის განყოფილება. რუსების დასახლება. თათრების მიწაზ სივიწროვე და მათი გაუნათლებლობა. სოფ შიხილო. რუსების აყრა და მათი სოფლების განადგურება. ანარქია ძლიერდება. მიწის მფლობელობა.

ქალაქში ტცხოვრებელი გაზეთფურ ლის სიმშვენიერეს ვერ ამჩნევს, ის ეხლოდ ფსიკოლუნ სიპი ქვებით მოკირწყლულ ქუჩებში დაიარება �ლის ოთხთა დროთა ზურმუტტა თვალს კი ვერასდა ხედავს.

მხოლოდ შეიძლება მისი ნაბეა სოფლად.

ჩვენი სოფლად ცხოვრება, დავნატერი სოფლის ბუნებას. განდევნილი ჩვენს სოფლიდან,—გაზეთფულის ზეიმს ვხედავ ყარაიაზის ველზედ.

ყარაიაზის ველი სწორედ ამ დროსაა სანახავი!

სოფელ კარათაფადან, რომელიც ბაღლობ ადგილზეა გაშენებული, ირგვლივ ზურმუხტოვანი თვალ-უშვდენი დაცემული ველია გადაპენილი.

მოკრიალებულ მწვანე ხავერდოვან მინდვრებში ლაღად დანავარდობს ოთხფეში საქონელი, ახლად ამბინებულ ქარფა ბალახით იკვებება; ალაგ-ალაგ ჩარიგებული ალვის ხეები სიიზედ შიაღეზენ და ზედ შიგ ამშვენებენ ყანები ლელავენ.

ყარაიაზის ველის ბუნება ზურმუტს ფერითია. შვიდნიანი, ჰაერიც ... ან ანასლეტი ფერით ელვენი.

მთელი ბუნება ლაღია და მისი სულდგმულიც ლაღია.

და ამ ტრიალ მინდორში თავისუფლები სუფთაც, მის გარშემო სული შენი დანავარდობს და ტფილისის მოაუვენარ ცხოვრების შემდეგ თვალი შენი ისვენებს.

გაზეთფული—ეს დასაბამი სიცოცხლისა, ადამიანს ფლეიტის იმედსა, ფუზუნუზებს სიცოცხლეს, უბალისებს ცხოვრებას, მას აკეთილშობილებს და მასში ანვითარებს სილამაზეს, ჰოიტად ჰკმნის და მისი გონება მოისწრაფვის უსაზღვრო თავისუფლებისაკენ!

—

ყარაიაზის ველი ხმეს ტფილისის სამხრეთ-აღმოსავლეთისაკენ, ოცი ვერსის დაშორებითაა, ტკბილის მარცხენა ბერეს ბიზიზე, ორმოცი ვერსის მანძილი ექნება, სიგანე ზოგან ხუთმეტ ვერს აღემატება. ყარაიაზის ველი იწყება ლეტაგლიდან და თავდება სადგ. სოფანლოსკის მიდგამდის.

მარნეს არბინი, რომელიც გამომდინარეობს მდ. მტკვრიდან, ყარაიაზის ველი ირწყვის არა ნაკლებ 12,000 დესეტინა.

მთელი ყარაიაზის ველი შუდის ტფილისის მაზრაში და ორი სასოფლო სიზოგადოება ირიცხება—მიხაილოვისა და ყარაიაზისა, სადაც მცხოვრებელი ითვლება 1043 კომლი. მიხაილოვის სიზოგადოებაში ცხოვრობ ცხოვრობენ და შეადგენენ 275 კომლსა. ესენი უკვე რუსეთში გადაასახლნენ ამ არეულობისა გამო.

მაშასადამე ფლეთ მთელ ყარაიაზის ველში ცხოვრობ და 768 ითვლება, ესენი ყველანი თათრები არიან.

—

ყარაიაზის ველში თითქმის ზამთარი არ იცის, ზხოლოდ ზაფხულში დიდ სიცხეებს იქენის, ივლისში, აგვისტოში და სექტემბერში შეეძლებელია იქ ყოფნა, რადგან ბაობის ციება (ცალარია) მეტად გავრცელებულია, დანარჩენი თვეები კი საუცხოვოა, მეტადრე შემოდგომა და გაზაფხული.

მოსავალს ორჯელ იძლევა: ბალახი ორჯელ ითიბება, კართოფილი მოდის ორჯელ, ბამბა სუყეთესოს იძლევა და დესეტინაში მოდის 60—100 ფუთი, ერთი დესეტინა პურს იძლევა 100—150 ფუთსა.

აქაური თათრები უფრო მემოსტნეობას ბინდავენ, მოდის სუკეთესო საზამთრო და მოჰყავთ ფუარეული ხეხვი, თითო ბადის პატრონს არა ნაკლებ 10—20 დესეტინა ხეხვი მოჰყავს.

ბეხლეფობას კი თითრები სრულიად არ ბინდავენ, ამათი ხელობა არის მეცხვარეობა, მესაქონლეობა და მებოსტნეობა.

—

რუსის მთავრობამ ამ ორმოცი წლის წინად ყარაიაზის ველში სოფ. კარათაფის ახლოს დაარსა საცდელი მინდორი, სადაც გაეშენა სხვა და სხვა დარგის სამეურნეო ხეხვენებელი პუნქტები, გაეხნა სუკეთესო ჯიშის ცხენები: ცხენები, ძროხები, ხარები; ამბენი შენობებ, შეიძინა სამეურნეო იარაღები, ორთქლმავალი ლოკომობილები, სალეწი და ... ...